

عالمین و محدثین را سخنین پس تحقیق که ملائسن مذکور صرف نموده عمر شریف خود را در ترویج
 اشعار مرویه و علوم الهیه و کلیات او که در عایت تہذیب و ستانت اندوہ راست منقحات
 کثیر و تقریباً دو صدہ منقحات صغار و کبار بوردہ باشد انتہی موضع الحاجتہ من الروضتہ
 باجگہ توغل و تہرا و در احادیث و اخبار نہت حنیفیہ و فقہ امامیہ اثنا عشریہ کا شمس نے
 رایعۃ النہار بویا و اشکار است۔ و عبارت رسالہ انعامت اپنے نظر مؤلف کسیدہ نیست
 چندنی در مطالعہ مجا و لات تکلمین فوض نمودم و بآلت عقل درازالت جہل ساعی بوم
 دیندی طریق کلمات متعسفین تبلیم و تفہیم پیوم و یک چندنی بلند پرواز بیاسے
 تصوفہ راتاد دل شان دیدم و یکچند سے در رخنہ ہما سے من عندین گردیدم تا آنکہ
 در تلخیص سخنان طوائف اربع کتب و رسائل مینوشتم و گا ہی از براسے جمع و توفیق بعضی
 را در بعضی می سر شتم من غیر تصدیق بکھا و لا عزمیۃ قلب علی جہا بل حطت بالہ ہم
 جہرا و کتبت فی ذلک علی المترین زیر انظم احدنی شی من اشاراتم شفا علی و لاسے
 ارانہ عباراتم بلال غلتی حتہ خفت علی الفسے اذ رأیتہا فیہم کاتہما من ذویہم تمثلت
 بعمل من قال صد عونی نہبونی اخذونی غلبونی وعدونی کذبونی خالی من الظلم ففرقت
 الی اللہ من ذلک وعدت باللہ من ان یوقضنی ہنالک و استعدت بقول ہر المون
 علیہ السلام فی بعض ادعیۃ عند فی اللہم من ان استعمل الراے فیما لا یدرک
 قعرہ البصر ولا تیقلقل فیہ الفکر ثم آیت الے اللہ و فوضت امری الے اللہ
 الی اللہ بمرکتہ متالعبۃ اشع البین الے لتعمق فی اسرار القرآن و احادیث آل
 سید المرسلین صلوات اللہ علیہم و فمندی اللہ شہما بقدر حوصلتہ و ذریعتہ علی الایمان
 فحصل لے بعض الاطمینان و سلب منی وساوس الشیطان ولہ الحمد علی ما یصلی ولہ
 الشکر علی ما اولانے انتہی موضع الحاجتہ من کلامہ از جملہ تصانیف ملا سے موصوف رسالہ
 ایست کہ در آن نہ من منقحات خود ذکر کردہ در نجات انتخاب کردہ شد کتاب الصانیف

تفسیر قرآن مجید که فراغ از تالیف آن در ۵۰ ساله بود و همچنین دیگر تصانیف اربع ذکر کرد
 تصنیف و عدد ابیات اینها نام برده کتاب الاصفی که فتنی از تفسیر صفائی است کتاب الایمانی
 مشتمل بر پانزده جزوه است و هر جزوی از آن کتابی براسه است کتاب اشافی و آن منتخب
 از وانی است کتاب النوادر مشتمل بر احادیثی که در کتب اربعه مشهوره مذکور نیست کتاب
 معتصم الشیبه فی احکام الشریعه که از جمله اش کتاب الصلوة و مقدمات آن و یک
 مجلد بقالب تصنیف در آمده کتاب مفاتیح الشرائع که در ۲۰ ساله تمام کرده کتاب النخبه
 مشتمل بر خلاصه ابواب فقه کتاب تطهیر الاخلاق که فتنی از بیان علم اخلاق است کتاب
 علم الیقین فی اصول الدین کتاب المعارف که مختص از کتاب علم الیقین است کتاب معین الیقین فی
 اصول الدین کتاب اصول المعارف که خلاصه مباحث معین الیقین است کتاب المحجة البیضاء فی حیاة
 النبی کتاب المحفاتیق لمخص کتاب محجة البیضاء کتاب فرة العیون کتاب الکلمات المکنونة فی علوم
 اهل المعرفة و اقوالهم کتاب الکلمات المخزونة که شرح از کلمات مکنونه است کتاب الایمانی که کتاب
 مکنونه است کتاب کلیمات مصنونه در بیان توحید کتاب الکلمات السریة المنتزعة من ادعای علمیه مصنونه
 کتاب جلا ر القلوب فی بیان انواع افکار القلب کتاب تشریح العالم فی بیان هیات
 العالم و حرکات الافلاک و العنصر کتاب انوار اللمحة که مختصر از معین الیقین است
 رساله القیام در کیفیت علم باری تعالی رساله اللب در معنی صروفه عالم سالکین الیقین
 رساله مراة الاحزان در حقیقت بهشت و دوزخ کتاب عنایا القلب در حقیقت احکام
 بر باطن انسان کتاب تنویر المرآة در تعلیقات بر تفسیر کاشفی موسوم بواجب علیه
 کتاب شرح صحیفه کامله سجاویه در آنچه محتاج شرح است باختصار کتاب نکلمات شاطره
 در غنای اختلاف است کتاب بشاره الشیعه الامانیه کتاب الاربعین در مناقب حضرت
 امیر المؤمنین علیه الصلوة و السلام کتاب سفینه النجاة در بیان سبب مافیه حکام است و غیر
 در حکمات قرآن و حدیث است رساله حق باین در کیفیت تخصیص فقه کردن در این کتاب

کتاب الاصول الاصلیه مشتمل برده اصول از قرآن حدیث کتاب سبل المحجبه و انتخاب کتب الحجیه تا کتب
 ابن طاووس علیه الرحمه کتاب نقد الاصول الفقهیه مشتمل بر خلاصه علم اصول فقه و آن اول
 تصانیف اوست کتاب اصول العقائد در اصول خمس کتاب منهج النجاة در بیان غالب
 آن علمی که فریضه است بر هر مسلم کتاب فروعیه القواعد در وعایای مناجات منقول از
 حضرت ائمه طاهرین علیهم السلام کتاب منتخب الاوراد مشتمل بر اذکار و دعوات شب روز
 و پخته و سال کتاب ابراهیم با عمل مشتمله اعمال مهمات شریعت طهره کتاب الخطب مشتمل
 بر صد خطبه از خطبه های جمعه و عیدین رساله شهاب ثاقب در تحقیق و جوب عینی نماز جمعه
 رساله البواب الجنان فارسی در بیان احکام نماز جمعه و آداب آن رساله ترجمه العقده
 فارسی رساله مفتاح الخیر فارسی متعلق بقصه نماز رساله ترجمه الطهارة فارسی رساله اذکار
 الصلوة رساله ترجمه الزکوة فارسی رساله ترجمه الصیام فارسی رساله ترجمه العقائد فارسی
 رساله موسوم به السائح الغیبی در تحقیق معنی ایمان و کفر رساله راه صواب فارسی در سبب
 اختلاف مذاهب اهل اسلام و تحقیق معنی جماع رساله شریک الايمان فارسی رساله ترجمه
 اشریة فارسی رساله اذکار همه کتاب الرفع والرفع فارسی مشتمل بر دفع آفات و رفع
 بلیات بقرآن و دعا و تعویذ و غیر آن رساله اینه شاهی فارسی که مختصر از ضیاء لقلب
 است رساله ربیع الخلیل فارسی در شناختن سببها بموجب احادیث رساله زاد
 السالك آداب سلوک طریق حق رساله النجیة الصغری مشتمل بر خلاصه فقه طهارت و صلوة
 و صوم رساله تعلیقات نجیة الصغری مشتمل بر تفصیل محلات آن رساله ضوابط الخمس در حکام
 شک و سهو و نسیان در نماز رساله جهاز الاموات مشتمل بر مسائل متعلقه بخنازه رساله در بیان
 اجرت گرفتن بر عبادات رساله در تحقیق ثبوت ولی برزن باکره در تزویج رساله غیبة الایام
 در معرفت ساعات و ایام از احادیث اهل البیت علیهم السلام رساله معیار الساعات
 فارسی رساله موسوم بالا حجار الشداد و اسیوف الحداد و در الطال جواهر افراد در رساله حکام

مشتمل بر محاکمه میان دو فاضل از مجتهدین امامیه در معنی تقیه رساله رفع الغتیه در بیان
 حقیقت علم و علما و معنی زهد و عبادت کتاب فهرست الذرائع للعلوم رساله اجوبه کتوبات
 منتخبه از کتب علما و اهل معرفت و اشعار ایشان رساله شرح اقصیه که در فقه کجکل احوال و
 سوانح عمر خود تصنیف کرده و رساله انصاف در بیان طریق حصول علم با سرار وین و
 کیفیت سعی و کوشش خود در تحصیل یقین رساله خلاصه الایمان کار و زبده دعا و اذکار
 برای هر کار و هر وقت رساله منتخب اخوان الصفا رساله منتخب بعضی الایمان فتوحات
 مکیه نجی الدین عربی رساله منتخب مکاتیب قلیب الدین نجی رساله منتخب شنوی مولوی
 روم رساله منتخب غزلیات مولوی روم رساله گلزار قدس در غزلیات و قطعه و مرثیه
 رساله منتخب گلزار قدس رساله شنوی سلسبیل رساله شنوی نسیم رساله ندرت العالیات
 رساله شنوی ندرت المستغنیث رساله منظومه شوق العشق رساله منظومه شوق الجمال رساله
 منظومه شوق المهدی علیه السلام رساله قصاید پنجگانه سعی بدره آشوب رساله شنوی
 مسی بشراب لهور رساله شنوی آب زلال رساله شنوی و سایه الايمان رساله شنوی
 سناجات نامه رساله شنوی تنفیس الهموم رساله لب الحسنات رساله زاد العقبی در خلاصه
 اوراد و ثواب آن رساله الغت نامه در ترغیب مؤمنین بر ائمه رساله آن و نیز بیان
 موصوفت در فهرست تصانیف خود آورده که آنچه از حسن بست ساکنی تا این زمان که بن
 بهشتا دو سه ساله رسیده است تصنیف کرده ام فهرست آن می نویسم و تا بیخ نالیف
 فهرست مذکوره سنده یک هزار و نود و هجری است برین تقدیر و ولادتش در سنه سبع و الف
 بوده باشد و شاید که وفات ملا حسن مذکور اجماع از سنه تسعین و الف که سال نالیف
 فهرست تصانیف اوست بقا سله تالیف ارفع شده باشد قبرش در بلده کاشان مشهور
 و از جمله ملازمه اوست پسر او محمد عالم المهدی معصوم کتاب نقد الايضاح دیگر یاد کرده
 او ملا محمد باوی بن مرتضی که کتاب او سفایح البشر الخیر شرح منوره امیر محمد زکریا

بن محمد صادق القزويني از جمله معاصرين شيخ حرعالي است چنانچه شيخ مزبور در كتاب خود او را
 به فاضل و عالم ستوده و گفته که از تصانيف اوست شرح تشریح الافلاک شيخ بهای عليه السلام
 محمد بن سعید بن ابی تراب بن عبد الله الطوسی هم عصر شيخ حرعالي است
 شيخ مذکور او را به فقيه و محدث و فاضل ستوده و گفته که او از ماهرين فن عربيت است
 شيخ محمد بن معين الجزائري معاصر شيخ حرعاليست چنانچه در امل آمل مسطور است شيخ
 محمد بن معين الجزائري ساکن الهند فاضل عالم جليل معاصر اسيد مرزا محمد مهدي
 بن سيزا محمدا باقر الحسيني لمشهوری از فضلا و محققين جليل القدر و هم عصر شيخ حرعالي بود
 از تصانيف اوست كتاب نجات المسلمين در اصول مولانا محمد باودي بن سعيد الدين
 وزير فارس بن غياث الدين الشيرازي آيتی از آيات الهی در ذکا بوده کما قاله
 شيخ البحر العالمی فی الال ما هذا لفظ مولانا محمد باودي بن معين الدين محمود وزير فارس
 بن غياث الدين الشيرازي کان فاضلا متقنا ايتی فی الذکا و الادب و فانش در سنه
 یک هزار و چهل و یک هجری واقعتا سيد عليجان مدنی هم در سلافة العصر مولانا محمود بن غياث
 و محامدا فاضله ستوده شيخ محمد بن يوسف البحرانی الخطی ولادت با سعادتش
 در قرية خطه و اقصیه و در بحرین اقامت داشت از فضلا سے ماهرين و معاصرين شيخ
 عالمی عليه السلام است در امل آمل مسطور است که شيخ محمد مذکور در اکثر علوم از فقه و كلام
 و رياضی نام و ادب و شاعری است از تصنيفات او خوشی بسیار اند و تحقیقات لطيفه و
 رساله در نظم نجوم مولانا محمود بن علی المشهد صاحب امل آورده که دی فار
 و عالم و صالح و عابد ثقه و صدوق و شاعر و معاصر است از تصانيف اوست چند کتب
 و رسال در اوجیه از جمله کتاب صدائق الاحباب و کتاب قول ثابت و رساله الکلم الطيب
 و رساله سلاح المؤمن و رساله مقام امين و رساله حیره القلوب فی معرفه الله و رساله
 انوار القلوب فی معرفه الله ايضا و ترجمه لصلوة و شاعر بسیار و عربی و فارسی دار

مولانا محمود بن غلام علی الطیبی در تحائف مطبوعه است که طیبی لغتتین و معانی است
 بسوی طیب که مدینه است مابین نیسا پور و صفهان و کرمان مولانا مزبور معاصر شیخ حرعالمیست
 چنانچه در امل آورده که مولانا محمود فاضل و فقیه و عارف در عربیت و حلیل القدر و
 معاصر است و مشهور مقدس منصب قضا قیام داشته از تصانیف او تصانیف است
 مختصر شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید و رساله در اثبات حجت و رساله در دعوت و
 غیر ذلک من الرسائل السید محمود بن فتح الله حسینی الکامی ثم انجلی از حاکم
 شیخ حرعالمیست چنانچه در امل آورده که سید حلیل محمود بن فتح الله فاضل
 صالح و معاصر است از تصانیف اوست رساله در حجت و رساله در اثبات اینکه
 ابدان امه علیهم السلام در قبور اند شیخ محیی الدین بن خاتون العالی اوی است
 صاحب امل آورده که شیخ محیی الدین مذکور فاضل صاحب از جمله معاصرین است
 شیخ محیی الدین بن طریح انجلی از معاصرین شیخ حرعالمیست چنانچه در امل امل
 آورده که شیخ فقیه محیی الدین مذکور عالم و فاضل و محقق و عابد و صالح و اویب شاعر
 و معاصر است از تصانیف اوست رسائل کثیره و دیوان اشعار و مرانی در مصائب
 حضرت امام حسین علیه السلام شیخ مسعود بن بدیع الحویزی فاضل و فقیه و
 معاصر شیخ حرعالمیست از تصانیف اوست کتاب ناسک الحاج و غیر ذلک من الرسائل
 السید مصطفی بن الحسین التفرشی از شاہیر مولفین کتب رجال است شیخ حرعالمی
 در امل آورده که سید حلیل سید مصطفی بن حسین التفرشی عالم و محقق و فقیه
 فاضل است از تصانیف اوست کتاب نقد الرجال وی روایت حدیث از ابی عبد الله
 شوشتری داشته و در رجال خود کسانے را که از زمان شیخ طوسی علیه الرحمه متاخر اند
 کمتر ذکر آنها نموده سید موصوف شیخ عبد العالی بن شیخ علی بن عبد العالی از پدر او
 روایت داشته شیخ یوسف العالی الشامی از معاصرین شیخ حرعالمیست

منه طرف
 سیدری
 مولف التفرشی رجال

چنانچه در اهل سطور است که شیخ یوسف مذکور فاضل عارف بالعربیہ و شاعر و ادیب
 و فنی و از جمله معاصرین است السید الملقب میرک موسی بن الاسبغیر محمد اکبر
 الحسینی الثونی از معاصرین شیخ حر عاملی است در اهل آمل مذکور است که ملقب
 به میرک موسی بن امیر محمد اکبر الحسینی الثونی از ساکنین شهید مقدس رضوی علی القدر
 الآفت التجهت و السلام است وی عالم و فاضل و متکلم و فقیه و مدرس جلیل القدر و معاصر
 سن ست رساله در زکوة فارسی و شرح مجالس ساجده ابن بابویه که بار کن الدوله
 اتفاق افتاد در فارسی و حواشی کثیره متفرقه از تالیفات اوست الشیخ ناصر بن
 سلیمان البحرانی صاحب سلافة العصر در مع و ثنائی او بسیار فرموده و
 از اشعار او نقل نموده و از معاصرین علامه جعفر بن کمال الدین بحرانی است و
 صاحب اهل آمل او را به فاضل و عالم و ادیب و شاعر ستوده و در ذیل معاصرین
 خود نموده الشیخ لغمة الثوبین الحسین العالی فاضل صالح بود و پیش فضلای عرب
 و عجم تحصیل و استقاده علوم فرمود و اکثر کتب حدیث مشهوره را بخط خود نوشته نزد
 افاضل عصر قدرت میفرمود در حدود سده یکمیزه و شصت هجری که ابتدا تالیف کتاب
 اهل آمل است و وفات یافت الشیخ عبید الواحد بن ابی اخیل العالی فاضل صالح
 معاصر شیخ حر عاملی بود و پیش عمر شیخ مذکور فرات علوم نموده کذا فی الاصل مولانا
 عبد الوهاب بن حسین بن سعد القدر بن حسین الستر آبادی در اهل آمل آورده
 که مولانا عبد الوهاب ساکن شهید مقدس رضوی علی شته فقه السلام فاضل جلیل
 و از جمله معاصرین است از تصانیف او کتاب بیت در علم کلام السید عزیز آبی
 البرزازی شیخ حر عاملی در اهل آمل گفته که سید عزیز مذکور عالم و فاضل جلیل القدر
 و محقق و ماہر و معاصر و مدرس بود صاحب تصانیف و تالیفات کثیره است الشیخ
 محمد بن حسین بن حسن بن ابراهیم بن علی بن عبد العالی لمبسی از معاصرین

شیخ حرعالمی است چنانچه در اہل اہل مسطور است کہ شیخ محمد مذکور فاضل و عالم و محقق و صالح و عابد و معاصرین است در کربلا سے معالی توطن دارد و تا این زمان بقید حیات است السید ابوالغنائم محمد بن حسین اعلیٰ از فضلاء کالمین و علمای عالم کلمہ بود و معاصر شیخ حرعالمیت صاحب سلافة العصر و ثنائی او آورده کہ وی سفر بہند نموده بملازمت اکبر بادشاہ رسیدہ احترام و اعزاز تمام یافت لکن بسبب صدور بعض کفریات و اقوال قبیحہ شنیعہ اکبر بادشاہ از خدمت او اعراض و زریہ مراجعت نمود

از اشعار بلیغہ اوست

انا الذی شہدنا بالعجزات اخذت فی کل فریج عجاہ یزہو علی البحر سطر من تمون یفوح زہر حدیثی عن شداد لکنم معشر لا در در ہم خابت قوافل مالی بباحکم	افلامہ و حروف الخط والنقط حتی تعجب من الفنون النمط لناظرین بدلیس یلنقط کما یفوح بریا عطره البعط سیان عندهم التصحیح والغلط کما یخبت براس الاقرع المشط
--	---

مولانا السید محمد بن حیدر نجم الدین العالمی از افاضل زمان و اتقایی دورن بود در اہل اہل مسطور است کہ سید محمد بن حیدر مذکور فاضل صاحب و ادیب و شاعر و معاصرین است در کربلا توطن دارد انتہی ملا عزیز الدین اخوند ملا محمد تقی مجلسی الاصفہانی از اکابر اولاد اخوند ملا محمد تقی مجلسی علیہ الرحمہ بودہ چنانچہ در رسالہ سلسلہ نسب ملا حیدر علی مجلسی مذکور است کہ اخوند مرحوم با سہ پسر بحد کمال رسیدند اکبر اولادش ملا عزیز الدین نام داشت کہ حد سوم ملا حیدر علی مذکور بود و حاوی کمالات بسیار و در تہذیب اخلاق یگانہ روزگار بود و حوشی بر کتابے ارک و بر کتاب سن لاجضرہ الفقیہہ نوشتہ و در علم نشا قلیل نظر و دانشی و قانع روم از تصانیف او شہور است و در فرزندان او اہل علم و کمال بسیار بودہ

آقا احمد مهبانی در مرآة الاحوال جهان نما ملاسه موصوف را با این عنوان ستوده و گفته که فاضل
 بسیب و عارف اویب جامع الفضائل مولانا عزیزاقتد فرزند اکبر اخوند علیهما الرحمه حاوسه
 کمالات بسیار در تهذیب اخلاق بگانه روزگار است در خدمت و ار علامه خود و دیگر علمای
 عظام استفادہ علوم و نیبہ نموده است و حواشی چند بر مدارک و تهذیب وارند و در انشا^{قایل نظیر}
 بوده انشا و قانع روم آن بزرگوار مشهور است قلم را طاقت بیان حسن خلق و تقدس و زیاده
 و صلاح و فضائل ایشان نیست و حدیث استجاب الدعوة ربنا اتان فی الدنیا حسنة و فی الآخرة
 حسنة بوده اند در تمویل دنیوی تاملی مزار محمد تقی ناچر عباسی آبادی مشهور بوده است از ایشان
 یک فرزند عالیجناب مقدس القاب فاضل تحریر میز محمد کاظم علیه الرحمه است که در بیست و پنج
 سالگی والد خود بود و دو دختر مخلف شده و دختران لا اولاد فوت شدند و در سی سالگی علی مذکور است
 که وفات ملا عزیزاقتد در سنه اربع و سبعین بعد الالف واقع شد ملا عبدالقادر بن اخوند
 ملا محمد تقی المجلسی الاصفهانی برادر ملا عزیزاقتد مذکور و فرزند او سطر اخوند ملا محمد تقی
 مجلسی است در کتاب مرآة الاحوال جهان نما سطور است فاضل مقدس صالح جناب فضائل
 نقادة الفتنه لار الحجة بن مولانا عبدالقادر علیه الرحمه که فرزند او سطر اخوند ملا محمد تقی مرحوم است
 شمه از فضائل و مناقب آن دریای بیکران فضیلت را درین مختصرات محصور بهترین از قول
 آب بحر در کوزه گنجاندن است در تقدس ذات بگانه آفاق بوده است از ایشان تعابقات
 شریفه بر کتاب حدیثیه است و والد مرحوم جناب بنظر رسیده است که از ان شریفه از مرتب
 فصل و تحفه و سلیم بشود اولاد و نجاتش سه پسر بوده از یک فاضل علامه ملا محمد نصیر
 مقدس عالم صالح ملازین العابدین نسیم عالم زا هر تقی ملا محمد تقی و در رساله صاحب مدنی مجلسی
 سطور است که یکی از جمله پسران ملا عبدالقادر فاضل قلیل النظیر ملا محمد نصیر ترجمه مجلد کتاب الفتن
 از بحار الانوار است و حواشی بر بعضی شروح وارد و ایضا از تصانیف او است صحیفه المنتقین تکلمه
 حیات القلوب و نیز پسر ملا نصیر مزبور ملا محمد رضی مترجم مجلد نهم کتاب مذکور است انتی

سید ابو عبد اللہ محمد بن عبد الحسین بن ابراهیم بن ابی الشیبہ ثقفی السجستانی
 راجل آمل اور بہ عالم و فاضل و شاعر ادیب جلیل القدر ستودہ و از معاصرین نمودنمردہ و
 وسید علیخان مدنی در سلافتہ بعضی بیاری از مدائح و مناقب او و از نظم و نثر او ذکر فرمودہ و در
 باین الفاظ آورده سید ابو عبد اللہ محمد بن عبد الحسین بن ابی شیبہ ثقفی السجستانی عالم
 و منارہ - و تقیس الفیاء و مستزہ - فرع دوحۃ الشرف الناصر - المقرب لفضلہ
 کل منافع و مناظر - ضارت الزائرینہ ماثر و مناقبہ

کالبد مرجیثا لثفت رایتہ | یهدی لعینیك نوراً ثاقباً

اما العلم فهو بحرہ الذی طما و زخرہ و اما الادب فهو صدقہ الذی سما بہ
 و فخر ان نثر فالنثرۃ منہ فی نخل او نظم فالنثر یا من استلابہ عقدہا فی وجہ ظلما استنزل
 الداری بقلمہ تراستخرج الدر من البجار بکلمہ فاطلعہا فی سماء بیانہ و نظمہا فی مسلك
 عقیانہ و ناصبک بمن قبابہ الغور فی سماہا و تحشاہ اللالی فی داماطھا و کان قد دخل
 الدیار الہندیۃ فاجتمع بالوالد و مدحہ بمدح نقضت غزل الحارث بن خالد فعر
 لہ حفتہ و قابلہ من الاکرام بما استوجبہ و استحققہ *
 و ذکرہ عند مولانا السلطان بما قدمہ لیدیہ * و ملاہ
 من المواہب الجلیلة یدیہ * و لما قضی مالہ من
 مطالبہا ارتحل الی الدیار العجمیۃ و قطن بہا * فلعتی بہا
 تحتیۃ و سلاماً و تنقل فی المراتب حتی ولی شیخ الاسلام و هو الیوم نازل
 باصہا و ارفع من قدر الادب ماہا بعد از ان صاحب سلافتہ بعضی از خطوط سید محمد موصوف را
 کہ از حیدرآباد و کن بجانب او فرستادہ بود نقل فرمودہ و آورده کہ تاریخ کتابت خط مزبور
 سنہ سبعین و الفت بودہ السید جمال الدین محمد بن عبد الحسین الششتکی در عهد
 شاہ صفی از اکابر علمائے ذوی الاحترام و از اصنامہ اعلام از سید نظام الدین احمد بن محمد

الحسینی المدنی اجازہ یافتہ تاریخ کتابتس یوم الثلثا رساوس عشر صفر لمطفر سنہ اربع و ستین
 بعد الالف بود سید یوصوف در اجازہ مذکورہ گفتہ۔ لما صدرت اشارة من یحب قبول
 امرہ و تحتم الوقت لدى احکامہ لعلو قدرہ و ہو العلم العلامۃ المفیدۃ العلیم القہاتۃ المجیدۃ
 سابق حلبیہ التقریر و التحریر و قدوة کل بلین و تحریر صفة السادة الاکارم و غنیۃ الاشراف
 و الا عاظم۔ السید السنۃ العلیم الاید الانجدال کریم السید جمال الدین محمد بن عبد الحسین
 ادام اللہ توفیقہ و بسر الی الخیرات طریقہ فی الاخذ عنی روایۃ ما اتصل سنہ من الاحادیث
 المرویۃ عن ابائی الکرام بالمعنیۃ عنہم لے ان اتصل لے اشرفہم صلوات اللہ علیہ وآلہ
 و السلام قابلت قولہ بالامثال و اجزئہ روایۃ بذہ الاحادیث عنی مشافہۃ علی سبیل الاستعمال
 انتہی السید محمد بن عبد اللہ السبعی الاحسانی از افاضل زمان و علمان او ان خود بود صاحب
 اہل آمل کہ از جملہ معاصرین او بود در وصفش آورده السید محمد بن عبد اللہ السبعی الاحسانی عالم فاضل
 جلیل القدر زاہد فقیہ الشیخ محمد بن علی بن محمد بن حسین الحمری العالمی المشغری کسب
 عم الشیخ حرعالمی است چنانچہ در اہل آمل آورده کہ شیخ جلیل محمد بن علی مذکور عم مولف این کتاب
 است فاضل عالم و ماہر و محقق مدقق و حافظ و جامع و عابد و شاعر و منشی و ادیب و ثقہ بود
 چند کتب عربیہ و فقہیہ را پیش او خواندہ ام و فاشش دستہ یکہزار و ہشتاد و یکہ بحرہ اتفاق
 افتاد از تصانیف او رسالہ السیت موسومہ بہ رحلہ متضمنہ سوانح سفر او و دیوان اشعار عربی
 و حواشی و فوائد کثیرہ دارد صاحب اہل آمل گفتہ کہ من در دیوان مذکور شعرے از اشعارش
 روی و خراب ندیدہ ام ماورثش بنت شہید ثانی است دیگر از تصانیف او ست قصائد درج
 حضرت رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وآلہ و قصائد در مدح المہ طاہرین علیہم الصلوٰۃ والسلام
 و سید علیخان مدنی در سلافتہ العصر ذکر او آورده و از اشعارش نقل نموده الشیخ محمد بن
 نجیب الدین علی بن محمد بن علی العالمی کسب عم الشیخ حرعالمی آورده کہ وی فاضل صاحب
 و معاصرین ست قرأت علوم پیش والد خود نموده و از دیگر شلخ من استفادہ نموده انتہی

السيد محمد بن علي بن يحيى الدين الموسوي العاملي صاحب المل امل آورده که سيد محمد
 مذکور فاضل عالم و ادیب ماهر و شاعر و محقق و عارف بعلوم عربیت و فقه و دیگر علوم بود از
 جمله معاصرین است و در شرطوس متولی منصب قضا و شهادت مقدس بوده قرارت علوم از پیش
 سید برآمدن سیدی عالمی که مدرس انجا بود فرموده و هم بخدمت سید حسین بن محمد بن
 علی بن ابی الحسن الموسوی که شیخ الاسلام معروف بود و دیگر مشایخ و علماء استفاده فنون و
 علوم کرده از تصانیف شریفه اوست شرح شواهد ابن مصنف و آن شرحیست کبیر و ضخیم که آن
 بحسن تحقیق پرداخته و در اکثر مقامات شرح مزبور نقل اقوال فاضل علمینی پرداخته و اشعار هم
 انشای سفر بود اما کمتر چیزی از ان ب حفظ من نیست اتمی ترجمه کلامه شیخ محمد بن علی بن محمود
 بن یوسف بن محمد بن ابراهیم العاملی شامی شیخ حر عاملی در جمله معاصرین خود
 ذکر شریفش آورده و گفته که شیخ محمد مذکور فاضل و ماهر و محقق و مدقق و ادیب و شاعر و فائق بر اکثر
 معاصرین خود در عربیت و دیگر علوم بود اشعار جید و نیکو گفتی اکثر آنها شامل بر مضامین عجیب
 و غریبه اند محمد بن فضل الدین محب الله که از فضلا سے اهل سنت و جماعت است در ترجمه
 شیخ مزبور در کتاب خود موسوم به خلاصه الاثر فی اعیان القرن الحادی عشر آورده محمد بن علی
 بن محمود بن یوسف بن محمد بن ابراهیم شامی العاملی الشهیر بالبحرے الادیب اشاعر البلیغ
 الوحید فی مقاصده البعید الغایة فی مبداه ذکره سید علی بن معصوم فی السلافة و استونب فکر
 فضا که قاغنائی عن شرح احواله حیث قال البحر العظیم الزخار و البدر المشرق فی سماء البحیرة
 الفخار الهام البعید الهمة المحبوة بالنوار علومه ظلم الجبل المدلته اللابس من مطارت الکمال
 حله و احوال من منازل الجلال فی اثر حله فضل تغلغل فی شعاب العلم زلاله و تسلسل حله
 قدیمه طایفه - لر وایه غریب و سلسله - محل رقی من اوج الشرف البعد مراقبه - و حل من شخص المعانی
 بین جوانحه و تراقیه - شاد مدارس العلوم لعدد و سهوا - و فی بصیب فضله حدائق غر و سهوا
 الی ان قال و اما الادب فعليه مداره - و الیه ابراده و اصداره - ما الدر لنظیم الاما نظم من جوابه کلامه

و ما السحر العظیم الاما لغشت به سوا حراق قمار - و اقسام الی لم اسمع لبعده شعر جبار و الرضی - حسرت
 فنن شعره المشرق الوضی - و ایضاً صاحب سلافه لجد مدح و ثنائی بلوغ در حق شیخ مزبور آورده
 که وی از بلده شام که موطن اصلی او بود بسوی بلاد عجمیه آمده چندی بفرغ خیالی و خوشحالی و نش
 علم در آنجا بسر برد و آوازه فضل و کمالش در اطراف و اکناف بلاد مشرق کردید تا آنکه واسط
 حیدرآباد او را طلب نموده با عظام و احترام آنجناب پر دخت و با والد فقیر بسیار محبت و مودت
 داشت و از آنجا بچ رفت دو سال در مکة شرفه تشریف داشت باز مراجعت بحیدرآباد نمود
 وقت مراجعت شیخ در بندر مخا الفاق ملاقات با فقیر افتاد و بعد و صومش بمنزل مقصود با
 جناب والد شغل درس از آنجناب داشتیم و قرارت علم فقه و نحو و بیان و حساب پیش ایشان
 نمودم و بعض فنون نظم و نثر را اخذ کردم صاحب سلافه بعد ازین قدری از اشعار شیخ نقل
 کرده وفات شیخ در سنه نیف و تسعین و الف واقع شد اشیر محمد بن فرج نجفی از افاض
 عالم مقدار و عباد دور با در روزگار - بود و رائل آل مسطور است که شیخ محمد بن فرج نجفی ضل
 و عابد و زاہد و شاعر و ادیب و از معاصرین است الامیر محمد قاسم بن الامیر محمد
 الطباطبائی القهبائی در شذور العقیان فی تراجم الاعیان مسطور است که هر چو
 از مشایخ اخوند ملا محمد باقر مجلسی علیه الرحمہ بود و کما ذکره فی البحار مولانا محمد علی الکر بلا
 از ملازده علی بن خاتون عالمی است و در شذور مذکور است که از تصانیف اوست رساله و صفحه
 برای استخراج آیات قرآنیہ و آنرا بدو قسم منقسم ساخته از قسم اولش هر آیت که اول آن مطلوب
 باشد یکی آید و از قسم ثانی آخر آیت مطلوب استخراج میشود رساله مزبوره بغایت خوب و جید است
 و تا این زمان مثل رساله مزبوره درین باب تصنیف بظهور نرسیده انتہی کلام صاحب الشذور
 میرزا محمد باوی بن معین الدین محمد وزیر فارس بن غیاث الدین اشیر از
 صاحب سلافه العصر آورده که میرزا موصوف آیتی ز آیات الهی بود در ذکا و ادب و محاضره
 بدیعه گوئی و فاش و سلاطه احدی و ثمانین و الف واقع شد محمد حسن بن محمد علی الایسر آباد

النجفی در شذور العقیان فی تراجم الاعیان مسطور است که محمد حسن مزبور عالم و فاضل بود
 نه است تصانیف حضرت علامه علی علیه الرحمه که بخط محمد مذکور بود بنظر رسیده در آخرش مکتوب
 بود کتب العبد الاقل الاذل محمد بن محمد علی الاسترآبادی النجفی سنه شمس تسعین بعد الالف
 فی المشهد المقدس الرضوی زاد الله تقدیراً و ایضاً اجازه علامه علی علیه الرحمه که بر آن بنویسند
 تحریر فرموده بود و بخط ملا محمد موصوف بنظر رسیده تاریخ تحریرش سنه ست و تسعین بعد الالف
 بود السید محمد بن حیدر بن نورالدین علی بن علی بن ابی الحسن الحسینی الموسوی
 العالمی الحسینی صاحب اهل آمل او را به فاضل عالم و مدقق ستوده و از جمله معاصرین
 و گفته که سید محمد مذکور ما هر در اکثر علوم عقلیات و نقلیات است بالجمله سید موصوف از
 خاندان اجتهاد و علم و رشاد بود جدا محش سید نورالدین صاحب شواهد مکیه است شیخ ابراهیم
 بن محمد بن علی الحرقوشی العالمی الکرکی تحصیل علوم و فنون از پدر نامدار خود فرمود
 و بخدمت دیگر علما هم استفیده شده بهره و از فروع حکماثر برداشته از اعظم فضلاء و اکابر
 صلحا گشته شیخ حرعالمی در امل آمل و صف و میح او فرموده و گفته که من بر خباز و مغفرت اندازم
 حاضر شده بودم و فاش در سنه ثمانین بعد الالف در بلده طوس اتفاق افتاد رحمه الله تعالی
 مولانا احمد بن سلامتة الحزائمی از فضلاء و صلحاے زمان خود بود از معاصرین شیخ حرعالمیست
 چنانچه در امل آمل میفرماید که ملا احمد موصوف فاضل و صالح و فقیه و معاصرین است
 و در بلده حیدرآباد بمنصب قضا اقامت دارد از تصانیف شریفه اوست شرح ارشاد علامه
 علی طاب ثراه و دیگر مصنفات هم دارد و شیخ بهاء الدین بن علی العالمی البیاضی از
 فضلاء و صلحا و فقهای معاصرین شیخ حرعالمی بود در نجف اشرف سکونت ورزید و قبل از آن
 در طه بود کذا فی الامل مولانا احمد بن محمد التونی البشروی اصلش از بلده تون است
 صاحب معجم گفته تون شهریت از ناحیه قستان خراسان نزدیک بقان وی از شاه میر فضلاء
 صاحب امل آمل آورده که مولانا احمد تونی فاضل و عالم و زاهد و عابد و معاصر الحال در بلده

طوس اقامت دارد صاحب تصانیف لائقه است از جمله آن رساله در تحریرم غنا و بسیار در رو
صوفیه و حاشیه بر شرح لمعه و دیگر کتب هم دارد میرزا ابراهیم بن کاشف الدین حسی
الیزدی اخو میرزا قاضی از مولانا محمد تقی مجلسی علیه الریحه اجازه روایت در تصانیف
شریفیه اوست شرح باب حادی عشر و دیگر کتب هم دارد صاحب شذره الحقیقین او را به نقل
کمال و فقیه عامل ستوده و گفته که میرزا ابراهیم مذکور از تلامذہ اخوند ملا محمد تقی مجلسی است و او نیز
مذکور در کتب ثلاث و ستین اجازه برای وی نوشته و ستایش و مدح بسیار در آن فرموده و در این
عبارت آورده و بعد فلما نشرته بصحبة الفاضل العامل الکامل علامه الوقت و فهارس الزمان
افلاطون العصر و جالینوس الاوان جامع کمالات الملكیة و لفضل الانسانیة حاوی الحقیق
و المنقول بجمع الفروع و الاصول میرزا ابراهیم بن شیخ علماء الزمان و فاضل فضل الاله
ارسطا طالیس العصر و لقراط الاوان الواصل به رحمة الله الملك النان مؤلفا کاشف الدین
الحق و تحقیقه والدين محمد فاضل الله تعالى شایب رحمة علی رساله که در تریب المطهره
بعده ان قر علی هذا الضعیف برهمن الزمان و طالفه من الاوان التمس من وان لم کن
الاله ان اجیز له ادام الله تعالى تائیده روایت با بخوبی روایت فاستخرت الله تعالى و
له ادام الله تعالى عزه ان یرود عنی با بخوبی روایت من الکتب العقلیة و النماز
تیا کتب الاحادیث نحو کتب الایمونه کما خزانة اجازه از شیخ ابراهیم العامری
التامی در امل آمل مذکور است که شیخ میرزا عالم عامل و فاضل باهرو معاصر است
او رب و شاعر است در قسط همیشه در اقامت انداخته در انجامی شد صاحب تصانیف
و تواریف است از جمله کتابها تصنیف من شیهة المتنبی شتمل بر احوال تبنی است
شیخ حرعالمی آورده که من کتابه مذکور را دیده ام بیش سید مرزا و در آن فواید کثیره است
سواء احوال تبنی شیخ صلاح الدین بن شیخ زین الدین علی الملقب
بام الحدیث بن سلیمان البحرانی القدیمی فرزند ارجمند شیخ علی الملقب بام الحدیث بود

در لؤلؤ البحرین آورده که شیخ صلاح الدین مذکور فاضل کامل در علم حدیث و ادب بود و بعضی حواشی
 بر کتاب تدریب الاحکام تصنیف کرد و چهار پرورد بجزین متولی امور ریاست شد و در قضایا
 حکام و درش اقامت جمیع و جماعت با نشین پذیر خود بود لکن بعد از وفات پدر خود مدت قلیل وفات
 یافت شیخ حاتم بن ابی علی الملقب بام الحذیث البحرانی القدری برادر صاحب صلاح
 شیخ صلاح الدین سابق الذکر بود و در لؤلؤ آورده که شیخ حاتم مذکور از فاضل زمان و فقیه
 دوران خود بود شیخ جعفر بن ابی نعیم بن ابی نعیم البصرانی القدری فرزند جعفر بن ابی نعیم
 علی الملقب بام الحدیث و برادر شیخ صلاح الدین سابق الذکر است و در لؤلؤ آورده که شیخ جعفر
 مذکور از فاضل زمان و عاظم دوران در اجلاس امر بجزین و نهی عن المنکر صاحب شدت بود
 و بعد از برادر خود شیخ صلاح الدین امام نماز جمیع و جماعت بود شیخ جعفر مذکور را البصری بود
 مسمی بشیخ علی که زاهد و پرہیزگار و متقی بود و چنانکه احوال او در محل خود خواهد آمد انشاء اللہ تعالی
 شیخ ابراهیم بن جعفر بن عبد العالی الکری صاحب اہل آمل آورده که شیخ
 ابراهیم مذکور فاضل عالم و فقیہ محدث و ثقہ محقق و عابد است از مصنفات او کتابت
 بغایت خوب و رسائل دیگر و الحال شیخ مذکور در ہرات کہ از لواحق خراسان است اقامت انداختہ
 شیخ ابراهیم بن الحسن بن خاتون العالی العینانی از معاصرین شیخ حرعالی بود چنانچہ در
 آمل فرمودہ شیخ ابراهیم مذکور فاضل صالح و معاصر است المولی بحلیل رضی الدین محمد
 بن الحسن القزوی عالی خیر و فاضل نزیہ النطیر صاحب تصانیف کثیرہ است شیخ حرعالی
 در اہل از حبلہ معاصرین خود آورده و گفتہ کہ المولای رضی الدین محمد بن الحسن القزوی فاضل
 عالم و محقق مدقق متکلم ماہر و معاصر است از تصانیف او کتب بسیار اندازا بجلد کتاب الخوارزمی
 و آن کتابت لطیف و رسالہ در بحث قبلہ و رسالہ در بیان مقادیر و رسالہ در نماز تہجد و کتاب
 تاریخ علمائے قزوین موسوم بہ ضیافۃ الاخوان و مدیۃ الخکان و کتاب کمال الابصار و کتاب لؤلؤ
 و کتاب در ذکر مسائل غیر مخصوصہ و غیر ذلک من الکتب شیخ محمد بن حسین بن الحسن

بن ابراهیم بن علی بن عبد العالی المیسری از اکابر علماء و فضلاء و معاصر شیخ حر عاملی بود صاحب
 اهل آمل در کتاب مزبور او را به فاضل عالم و محقق مسلح و عابد ستوده و گفته شیخ محمد زکریا محال در
 کرده است معنی سکونت دارد مولانا اسید نظام الدین احمد بن محمد معصوم الحسینی الشیرازی
 الشیرازی فاضل ادیب و عصر خود همچو صاحب ابن حباب بود فرزند از جنبش در سلافة العصر
 ستای بلوغ و رفق او فرموده در اهل آمل سطور است که سیر نظام الدین عالم جلیل القدر و فاضل
 وسیع الصدر و خطیم الشان و شاعر و ادیب است او را دیوان شعر لیسیت و چند رسائل متعدد و
 پیشش در سلافة مبالغه در وصفش نموده و شعری چند از او نوشته گفته که روح و صفت او شعرا
 زمان می بسیار مبالغه نموده اند الحق که ذات والا صفاتش درین زبان بشیر حمید را با هم چو صاحب
 ابن ادریس است و مرجع امر سے زمان دروسا دوران بگفتا . تا شریفش سلطین و ملوک
 بتعظیم حسن ملوک پیش می آیند میان من کسیا و صون رسم هر اسوات و مکاتبات جا لیسیت
 انتهی و نظام علی آزاد بلای می در تاریخ ماثر الکرام دستن احوال سپه او سیه عانیجان آورده که
 چون خواهر شاه اس ثانی صفوی اراده زیارت ترمین شریفین نمود شاه عباس میر معصوم است
 والد سیر نظام و صحت را با یکم همراه کرده که تعلیم نسا مساجح پرور از در اثنای راه چون
 تقریب تعلیم و تعلم در بیان آمد و نمیشد بجا لیسیت صورت منی است بناوا سکه رسید
 که کفویت ثابت است چرا عقد نکاح جلوه گر نشود و حیولت شتر حجاب بر خیزد آخر نکاح انعقاد یافت
 و بعد زیارت حرمین شریفین از ترس شاه عباس مبادت بلین سعید شد و چون کما عظیمه
 او در راه بلین سکه سیر نظام الدین احمد متولد شد و که معطره نشود و کما یافت و هست یکب فضائل
 گماشته از اقران فالق بر آمد سیر سعید میر حبله از دستان وزیر عبدالعزیز طلبت شاه ابوالحیدر
 سباع فراوان فرستاده سیر نظام الدین احمد را و کما سلطان را که از مارات نینت اثرت بود
 بعید را با و طلبید که دو دختر می که داشت آزاد سلک از دلج هر دو یکید شد اتفاقا سلطان عبدالعزیز
 را بخدمت دختر بود سلطان خواست که دختران خود را بهر دو سکه تزویج کند میر حبله بر اشفقت و بر خاسته

بنام
 وال
 معنی

بدر

بدرگاہ خلد رکان مالکیہ شتافت سلطان عبدالعزیز اول و نیز سے راہیہ نظام الدین ابداً خست
 و برای طوی و نیز شانی سازو زمان تربیت راہیہ نظام الدین اسد اسبب انصاف بخشیش
 او و زوجه او منی خواستند کہ از اراج سید سلطان سید توی و نواح سید سلطان مقدر
 میر نظام الدین سلطان عبدالعزیز را پیغام کرد کہ اگر تزویج سید سلطان باقی شود من بجای رفت
 شما کمرے بندم و نزد خان رکان رفتہ سعی و جہد می نمایان دات تا یکم اتمال و اقبال بار کرد
 مستدر کون نشست سلطان عبدالعزیز تہ شد و ارجان دات ای جمع کردہ مشاور و پرورد خست آخر
 اسے ہمہ برین قرار گرفت کہ اگر میر نظام الدین احمد میر و در قلم غلطیہ بر پا شود تزویج سید سلطان
 موقوف باید داشت و چون اسباب مرتبی ہمہ میباشند و بود و در تاثر ضائع می شد البتہ اسن را
 کہ آخر سلطان قلبی تاملیہ است و با اسلحہ از قلم تاملیہ فراتہ است برای و اما دی تجویز کردند
 و مردم لطلب الجسد شتافتن در آن وقت البتہ اسن در کبیر شیبی نشستہ بود و او را آوردند
 و بجایم بردند و خلعت نون را سہ نکاح بستند و موافقت ضابطہ تو بجانہ را سرداوند در الوقت
 سید سلطان در مقام او و چنان حدیث سے تو پہ نشینہ در استہ سارا فتا و کہ تو بہا را چہا سرداوند
 حاضران کہ از این ماہرا در وقت بزود جواب داوند را چہا سہ است کہ شب شب طوی است
 سید سلطان گفت و تا لیلہ نیست کہ تو چہ بعد شتافتن سر پید شد و مردم را بر حق نہ فرستاد
 رفتگان خبر سے کہ بود او و نہ سید سلطان در بشر غنیمت دوام اسباب شادان بہ سوخت
 اسپان اسپے کرد و خود را بدرگاہ خلد رکان رسانید میر نظام الدین در روزہ قلم تاہ فرزند
 نیاورد سید علی ایلطن : و جبہ دیگر شب شنبہ پانزدہم جمادی الاولیٰ سنہ ثمانین و خمیسین و
 الف در مدینہ منورہ نولد شد لهذا اورا مدنی گویند است و ایضا صاحب سلاخہ آوردہ کہ آنجناب
 در سنہ اربع و خمیسین و الف جانب بعض بلاد ہند حسب و خواست بادشاہ انجانہ نصرت فرمود
 و فاش دینہ ست و ثمانین الف در مدینہ را با باد القاف افقاد استیہ اسمعیل بن سعید بن
 الحویزی صاحب اہل اہل او ابہ عالم فاضل و تکیہ ساعر و محقق کامل ستودہ و از جملہ صاحبان

خود سجد و سجده و شیخ محمد العالی السینی در اہل آمل اور اہل فاضل فقیہ و صالح و زاہر و عابد و ورع
 ستودہ و گفتہ کہ وہ پسر خال والدین شیخ علی بن محمود العالی تحصیل علوم نمودہ و او پیش شیخ
 بہار الدین عابدی تدریس نمودہ شیخ محمد بن سماقہ العالی الشغری صاحب اہل آمل گفتہ
 کہ سید فاضل صاحب و ادیب و حافظ است پیش والدین و عم من و جد من و خال والد من
 تحصیل فنون بہ ستادہ علوم فرمودہ سید عزیز محمد بن شرف الدین حسینی البجوابی
 در اہل آمل آوردہ کہ سید عزیز جو صورت از فضل و معاصریت وی عالم فقیہ و مہر است حافظ
 و عابد از بزرگان شیخ محمد بن علی خاتون عالمی ساکن شہر حیدرآباد است از تصانیف شریفہ است
 کتابی کہ در فن حدیث کہ در آن احادیث کتب اربعہ و غیر آہنہ را جمع فرمودہ و من کتاب مزبور
 را از روایت دارم شیخ محمد بن زین العابدین بن محمد بن احمد بن سلیمان
 العالی التباطی صاحب اہل آمل آوردہ کہ شیخ مزبور فاضل ادیب و شاعر است تحصیل علوم
 و کتاب فنون از والدہ ماجدہ نمودہ و نیز از والد ماجدین و عم سید علم بن شیخ محمد ابو العالی
 استفادہ فرمودہ شیخ محمد بن سعید الدورقی صاحب اہل آمل اور اہل فاضل زاہر و صالح
 و عابد و فقیہ ستودہ و از جملة معاصرین خود شمرده شیخ یحیی بن عبد الصمد العالی الکرکی
 از جملة معاصرین شیخ حر عالی است چنانچہ صاحب اہل آمل اور اہل فاضل و عالم فقیہ و
 عابد ستودہ و گفتہ کہ شیخ یحیی مذکور الحال در بلبہ ہرہ کہ از لواجی خراسان است ساکن
 میباشد شیخ یوسف بن احمد بن نعمت اللہ بن خاتون العالی صاحب اہل آمل
 بہ عالم فاضل و عابد مجتہد و ورع و ثقہ ستودہ و از معاصرین خود شمرده و گفتہ کہ وی صاحب
 تصانیف است شیخ یوسف بن الحسن البجوابی البیلادی فاضل متبحر و شاعر ادیب
 بود کما فی الاہل الشیخ یوسف بن محمد البجوابی الحوزی فاضل زاہر و فقیہ صالح و مجتہد
 معاصرین شیخ حر عالی بود چنانچہ در اہل آمل ذکرش آوردہ و گفتہ کہ از تصانیف شریفہ است شیخ
 کتاب من تفصیل و مسائل الشیعہ کہ جمع فرمودہ و آن اقوال فقہار و دیگر از فوائد کوششہ الامام است

و نیز از تصانیف او دیگر رسائل اند اسید لویس الموسوی المسقطی نشانی است
 فاضل صالح و فقیه جلیل و از جمله معاصرین شیخ حتر عالمیت پناچه صاحب ال امل اورا بعد
 وصف گفته که دیره ام من اورا در بلده شام اوائل سن خود که هفتی در آنجا بوده در روزی هفتاد
 و سی بجایس طلاق زنی رفته بودم در آن اثنا در باب عدّه زن مذکور کلامی طویلی میسود تو شیم
 کرده که شتمل بر تقاصیل احکام عدّه زنان بود الحق که مستحق تحریج مسائل فقهیه و اقوال اولم
 علما بوده الشیخ ابو جعفر بن محمد امین الاسترابادی صاحب ال امل آورده که شیخ
 ابو جعفر موصوفت فاضل عالم و شاعر ادیب و ماہر است و معاصرین است بحال زریکه
 از بلاد هند تقیم گشته الشیخ احمد بن حسن بن محمد بن علی البحر العالمی الشیخ
 الجبے فاضل کامل و عالم عامل و ذابره زاده و این عم صاحب ال امل است کما صح
 به فی الکتاب المذكور و گفته وی عالم و فاضل ماہر و محقق و عارف بعقلیات و نقلیات
 در فن ریاضیات و صالح ورع و فقیه محبت و ثقت و معاصرین است از تصانیف او است
 شرح از جزوه منظوم من در موارث موسوم بخلاصه الابحاث فی مسائل المیراث و حواشی کثیره
 فوائد بسیار از تنایج افکار اوست اسید ماجدین محمد البحرانی صاحب ال امل اورا
 عالم جلیل القدر و فاضل واسع الصدر رسوده گفته وی اولاً قاضی شیراز بود پس از آن
 در شهر اصفهان بمنصب قضا افتاد است درشت وی شاعر ادیب و نثی بود از تصانیف
 او است شرح نهج البلاغه تا تمام و او از جمله معاصرین است الامیر ماجدین الامین جمال الدین
 محمد حسینی الدشتگی فاضل عالم و فقیه محدث بود روایت حدیث از والد خود سید جمال الدین
 محمد بن عبد حسین الدشتگی می نمود و او از سید معز الدین محمد بن سید نظام الدین احمد است
 و مولانا محمد شفیع و غیر ایشان از روایت دارند مولانا محسن بن محمد موسی الاسترابادی
 در امل امل مذکور است که مولانا محسن مذکور فاضل و محقق و زاہد و عابد بود و در نجله معاصرین است عمر شریف
 بهشتا و سال رسیده بود که بمشرد امام رضا علیہ السلام بقصد مجاورت در آنجا رفته انتقال فرمود

رحمة الله تعالى شيخ محمد امين بن محمد علي الكاظميني از معاصرین شيخ حرعالمليست و
فاضل جليل القدر و فقها و صلحاى عصر خود بود از تصانيف شريفه اوست شرح جامع المقال
فيما يتعلق بالحدیث و الرجال و کتاب هداية المحدثين لى طريقتة المحدثين و غير ذلك من الكتب
السيده مرزا محمد باقر بن معز الدين محمد الحسينى الرضوى شيخه اصلا و الطوسى مولد
و مسكن از علمائى محققين و افاضل متكلمين بود معاصر شيخ حرعالمليست وى فاضل
جليل و محقق منيل و تكلم و شاعر بوده از تصانيف اوست شرح جليل حدیث و حاشیه بر حاشیه
قديمه و غير آن پيش قاضى معز الدين حمه از اساتذة مولانا محمد تقى مجلسى بود كما ذكره العلامة
المجلسى فى البحار مولانا محمد تقى بن عبد الوهاب از شترآبادى وى از فضلاى
عالم مقدار و متكلمين با اقتدار بوده در مشهوره مقدس رضوى على شرفه الاثنتى و السلام
سكوت داشته شيخ حرعالملى او را در زمره معاصرین خود شمرده و گفته وى متكلم جليل المرتبت
و شاعر بلين بوده تصانيف انيقه دارد از انجمله شرح فصوص فارابى در فارسى و رساله در
علم اخلاق و غير ذلك از و است و فائش در سنه يكهزار و پنجاه و هشت هجرى واقع شد
و صاحب شذور نقل کرده كه ولادت طراى مذکور در سنه يكهزار و سى و هفت واقع شده و
در يكهزار و يكصد و ده هجرى فوت شده بنا بر آن عمره وى بقا و دوسه سال بوده باشد مولانا السيد
محمد رضا الحسينى فاضل كامل و معاصر صاحب اهل آل است چنانچه در كتاب مزرع بسطوط است
كه امير كبير سيد محمد رضا الحسينى منشى الملك و عالم و فاضل و معاصر و محدث جليل القدر است
از تصانيف شريفه اوست كتاب كشف الايات و ان كتاب است جيب بطرجه جديد نوشته ديگر
كتاب تفسير القرآن كه زياده از سى مجلد بوده باشد در عربى و هم در فارسى است و جمع نموده در آن
احاديث را و ترجمه آن کرده الحال در اصفهان ميا باشد انتهى ترجمه كلامه مولانا محمد بن الرضى
القمى در كتاب اهل آل ذكرش آورده و گفته كه مولانا محمد بن رضى قمى فاضل و معاصر
من است از تصانيف شريفه اوست شرح منظومه در سمانى بيان تقرىبا صد بيت است

موسوم به نجاح المطالب الشيخ علی بن الحسن بن علی بن محمد البحر العالمی برادر شیخ حرعالمی
 صاحب وسائل شیعہ است چنانچہ شیخ مذکور احوال اور ادب کتاب امل آمل آورده و گفته
 کہ شیخ علی مزبور برادر مولف این کتاب است فاضل صالح و زہد عالم بود تحصیل علوم
 و کتاب فنون از والد ماجد خود منوچہ و پیش سن ہم خوانده وقت مرگت او از حج بیت
 الحرام کہ مرتبہ سوم و سال سوم بود کہ متوالے تسج فرموده بود در طریق کا سطرہ و رسال
 یکہزار و ہفتاد و ہشت وفات یافت الشيخ احمد بن حسن بن علی البحر العالمی لمشغری
 برادر شیخ حرعالمی است چنانچہ در کتاب امل آمل سطورہ است شیخ احمد فاضل صالح دعا
 لبقن تواریخ است از تصانیف او است کتاب تفسیر القرآن و کتاب تاریخ کبیرہ و کتاب
 تاریخ صغیرہ و حاشیہ بر مختصرہ انتمی کلاسہ الشيخ احمد بن عبد العالی العالی
 المکیسی در امل آمل آورده کہ شیخ احمد فاضل عالم و شاعر و معاصرین از ساکنین بلخ
 اصفہان بود و ہمدرا بخا وفات یافت سید تاج الدین بن علی بن احمد کھنکی
 العالمی از فضلاء کاملین و صاحب تصانیف عالیہ است شیخ حرعالمی در امل آمل
 کہ سید تاج الدین فاضل زاہر و محدث عابد و فقیہ است از جملہ تصانیف او است کتاب
 فی صرفۃ الاممہ علیہم السلام و نزد من از کتاب مذکور نسخہ است از ان ظاہر میشود کہ شیخ
 تالیفش در ستمہ یکہزار و ہشتاد و ہجری بوده و از جامعہ اشراعیہ سن روایت دارد کہ از جملہ
 ایشان خالی والد من شیخ علی بن محمود عالمی است شیخ جابر الخجفی از فضلاء ہی زمان و
 صالحی سے دوران بود روایت حدیث از مولانا محمد تقی مجاہدی دہشتہ کہ اتی الامل
 الشيخ حسین بن علی بن خضر بن صالح العالمی از کاندہ کہ حسین بن سعید
 صاحب مدارک بود خراسان و شہر مدغیس متوطن بود و ہمدرا بخا برت از کاندہ
 صاحب الامل آمل از اہل فاضل صالح ستیہ و شیخ حسین بن محمد الجبراہرست
 از عاصرین کبیرہ است در امل آمل از اہل فاضل زاہر صالح ستیہ و از کاندہ کہ

کتاب بسیار از جمله تفسیر قرآن مجید و رساله است در علم کلام الشیخ داؤد بن ابی شافیر البحرانی
 انا فاضل زمان خود بود سید علیخان مدنی در کتاب سلایقه الحصر مبالغه در صحت و وصف وی فرموده
 او گفته که وی بر اشغال و اقران خود فائق بود و قدری از اشعار فصاحت آثار او ذکر نموده و شیخ
 حر عاملی در امل آمل او را از جمله حاضرین خود شمرده و گفته که شیخ داؤد مذکور عالم ادیب و شاعر عالم
 است الشیخ زین الدین بن حسین بن علی بن محمد البحر العالمی المشرف از فضلا
 عصر خود بود برادر شیخ حر عاملیت چنانچه در امل آورده که شیخ زین الدین منزه برادر شیخ
 این کتاب است فاضل و عالم و محقق و صالح و ادیب و شاعر و فاضل و عارف بعبقریه و فقه و حدیث
 و ریاضی و دیگر فنون علمیه بود از تصانیف او است شرح رساله حجیه شیخ بهائی علیه الرحمه موسوم به
 مناسک مرویه فی شرح الاثنی عشریه الحجیه و رساله در علم هبیت موسوم به متوسط الفیض بین الملتون
 و شرح و رساله در محبت لقیه و کتاب تاریخ در فارسی و دیوان اشعار که تقریباً پنجاه بیت
 بوده باشد و فائز در بلده صنعا وقت مراجعت وی از حج در شش ماه یک هزار و هفتاد و هشت سوره
 اتفاق افتاد و از جمله اشعار او قصیده است در مدح جناب رسالت صلی الله علیه و آله که این چند بیت

از آنست

هو خاتم الرسل الکرام محمد	کشف المؤمل منهم المامل
رب المناقب و البراهین التي	قادت لطاعتها سوا الغیل
نطقت بفضل علومه الانبیاء	الفرقان التوریه و الانجیل
لولاک ما عرفنا لوری ربنا	اصنامهم فی الفضل و التفضیل
کلا ولا اتخذوا سوینا فوق	سهم بدلا من التکبیر و التلیل

الشیخ سلیمان بن حسین بن محمد بن احمد بن سلیمان البحرانی القباطی شیخ حر عاملی
 علیه الرحمه در امل آمل شیخ سلیمان مذکور را به عالم فاضل و صالح و زاهد و ورع و عابد ستوده و گفته که
 او و برادرش شیخ احمد هر دو شریک درس سن بودند و قتی که بخدمت شیخ مشغول استفاده بود

عالم

و هر دو برادر مذکور در یک سال انتقال فرمودند و هر دو التذوق الشیخ سلیمان بن محمد القصدی و
 العالمی صاحب اہل آمل اورا بہ عالم و فاضل صالح و عابد و فقیہ و حافظ مشہور و جلیل القدر
 ستودہ و گفتہ وی از حجلہ معاصرین ست الشیخ شمس الدین محمد الاحسانی ساکن شیراز
 فاضل و عالم فقیہ و محدث و صالح جلیل القدر بود از معاصرین شیخ حر عاملیست کذانی الاہل
 الشیخ صفی الدین بن فخر الدین بن طریح النجفی از فضلا زمانہ و محققین یگانہ بود فرزند ارجمند
 شیخ فخر الدین صاحب مجمع البحرین فی اللغۃ است شیخ حر عاملی اورا از معاصرین خود شمرده
 و بہ فاضل عالم و صالح و فقیہ و عابد و ورع و محقق ستودہ از تصانیف اوست شرح فخریہ از تصانیف
 پدر اوست و دیگر رسائل ہم دارد الشیخ صالح بن سلیمان بن محمد العالمی القصدی و
 صاحب اہل آمل آورده وی عالم و فاضل صالح و عابد و معاصر ست و گفتہ کہ او بہ عراق رفتہ
 در شہر کاظمین علیہما السلام مجاور دستوطن گردید الشیخ عبدالرحمان بن احمد الجزائری
 از معاصرین شیخ حر عاملیست چنانچہ در اہل آمل آورده کہ شیخ عبدالرحمان بن احمد جزائری ساکن
 بصرہ فاضل محقق و صالح و عارف بالعربیہ و شاعر و معاصر است از تصانیف اوست شرح قصائد
 ابن ابی الحدید و غیر ذلک من الکتب عبدالرحمان بن عبدالقادر الجزائری فاضل و عالم و
 صالح و ادیب و شاعر و معاصر شیخ حر عاملی بود کذانی اہل الاہل السید عبدالرضا بن
 عبدالصمد الوالی الحسینی البجرائی فاضل ادیب و عالم ارباب بود در اہل آمل آورده کہ سید
 عبدالرضا مذکور از اہل علم و فصل و ادب و صلاح است و سید علیخان مرینی و صفت و روح طبع
 در حق وے گفتہ و از اشعار جمیدہ او نقل نموده السید عبدالرؤف بن حسین الحسینی البجرائی
 البجرائی از معاصرین شیخ حر عاملیست چنانچہ در اہل آمل آورده وی فاضل عالم و شاعر مہر و
 معاصر و ادیب و فاضلی بود از اشعار او اینچہ من فرستادہ سکا تہ عجیبہ الانشاء بود کہ بطرز جدید و بیخ
 سدید نگاشتنہ السید عبدالصمد بن عبدالقادر الحسینی البجرائی صاحب اہل آمل آورده
 وی عالم و فاضل صالح و عابد و شاعر و ادیب جلیل القدر و مہر و معاصر است الشیخ عبدالعزیز

بن الحسن بن علی بن احمد العالمی الحامی فاضل ادیب و حافظ جلیل القدر بود کسب علوم
 و فنون از والد ماجد نمود و از خدمت شیخ زین العابدین بن سلیمان عالمی و غیرها منوره و فاش در
 سنه یک هزار و شصت و هفت هجری در رسید از جمله معاصرین شیخ حر عاملی است که انی ال ال ال
 السید عبدالعزیز السید حسین البحرانی فاضل ادیب و معاصر سید علیخان مدنی بود بنیاد
 در سلاطه العصر در حق او مع ذنای بسیار آورده و گفته و کان قد صحیحی سنین او از ملت بفرقه
 صنیاعی فرقی الیه بر بنیاد و قدر بقضای بنیاد الشیخ علی بن سو و الی العالمی فقیه
 فاضل و صالح و زاهد و عارف بالعبیه بود از جمله معاصرین شیخ حر عاملیست و در سنه یک هزار و
 پنجاه و هفت هجری با شیخ حر عاملی مزبور در سفر که در حجه اولی رفیق بود و بعد از سنه مذکور
 بعد مدت دو سال بدرجه شهادت فائز شد کمافی ال ال مولانا علی بن شاه محمود الی
 از معاصرین شیخ حر عاملیست فاضل صالح و عابد بود از تصانیف او است کتاب منهاج الفضل
 در اعمال سال و کتاب مجمع المسائل در فقه که از اول طهارت تا اواخر صلوة تصنیف شده و در
 کتاب مزبور با استیعاب فروع و اوله و اقوال و احادیث و در حقه کمافی ال ال مولانا علی
 الشیرازی در ال ال است که مولانا علی نقی شیرازی فاضل و فقیه جلیل القدر و معاصر است وی نیز
 قضا داشته از تصانیف او کتابهاست از جمله کتابهاکمال الخلیج در مسأله در تحویم متن و کتاب در جواب
 سفنی روم در سبب امامت و غیر ذلک من الکتب الشیخ عیسی بن حسن بن شجاع النخعی
 افاضل شعراے زمان و ادبای عصره او ان خود بود از معاصرین شیخ حر عاملیست کمافی ال ال
 و سید علیخان مدنی در حق و معراج بسیار و وصف بسیار منوره و از اشعار او ذکر فرموده و گفته که
 در بیان والدین و شیخ مزبور مراسلات و مکاتبات طولی از دیال از نظم و شعر جاری بود و قتیکه
 در بلده حیدرآباد پیش والدیم تشرفیت برده از آنجا حسب مراد خود کامیاب گردیده مراجعت نمود
 و در اتنا سه راه سفر دریا واقع شده بر کشتی سوار بود که موج عظیم از دریا برخاست و اهلایان
 کشتی معر شیخ موصوف غریق رحمت الهی شدند الشیخ فخر الدین الایچی صاحب لؤلؤة البحرین